

**«Түркістан Ахмет Ясауи» кәсіби колледжі
қызметкерлері мен білім алушыларының Техногендік
сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау
қаупі туындаған кездегі іс-қимыл нұсқаулығы**

Түркістан -2023 ж.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қаупі туындаған кездегі білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимыл АЛГОРИТМІ

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған кездегі білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимыл алгоритмі (бұдан әрі-Алгоритм) техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған және терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған жағдайларда білім беру ұйымдарының жұмыс істеу тұрақтылығын арттыру жөніндегі іс-шараларды басқару мақсатында әзірленді және олардың алдын алуға және оларды жоюға бағытталған.

Білім беру ұйымдарының тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында төтенше жағдай (бұдан әрі-ТЖ) аймағында авариялық – құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге дайындық жөніндегі іс-шаралар кешенін қабылдау.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар аймағында авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге дайындық жөніндегі іс-шаралар кешенін қабылдау білім беру ұйымдарының тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етуге бағытталған.

2.Терроризм актісі жасалған жағдайда білім беру ұйымдарының басшылары мен қызметкерлері жасалған терроризм актісі туралы Құқық қорғау және арнайы органдарға дереу хабарлауға және білім беру ұйымының персоналын эвакуациялауды қамтамасыз етуге міндетті.

Осы жұмысты ұйымдастыру кезінде бөгде адамдардың объектілерге және осал учаскелерге (аймақтарға, жабдықтарға) еркін кіру мүмкіндігін болдырмауға ерекше назар аудару қажет, бұл, сөзсіз, Террористік құралдарды жеткізу мүмкіндігін, сондай-ақ бақылау, автоматика, байланыс аппаратурасының істен шығуын және т. б. болдырмайды.

Террористік іс-әрекетті ықтимал дайындау мен жүзеге асырудың негізгі белгілері:

- мінез-құлқында ықтимал террористік шабуыл объектісінің жақын ортасындағы жағдайды зерделеу, оның қызметіндегі белгілі бір аспектілерге жоғары немесе жеткіліксіз уәжелден қызығушылық байқалатын адамдардың пайда болуы;
- таңдалған объектілерде күдікті тұлғалардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім жүргізуі және т. б.;
- объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалармен және персоналмен негізсіз байланысқа түсу, олардан жұмыс режимін, қол жеткізу тәртібін, қауіпсіздікті қамтамасыз ету және т. б. шығару;

- техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ адамдардың жертөлелер мен шатырларға енуі;
- бөгде келушілерде (күдік тудыратын адамдарда) объектінің ғимаратына кіре берісте күзетпен тексеру ұсынушының жеке басы туралы ақпарат бермейтін құжаттардың болуы;
- жалған ақпарат объектісінің әкімшілігі мен қызметкерлеріне хабарлау;
- осал учаскелерді және оларға қол жеткізу тәртібін, өткізу режимі және объектіні қорғау жүйесінің тәртібін зерделеу.

Террористік шабуылдың үлгілік сценарийлерін алдын ала талдау негізінде оларды төтенше жағдайларды дамытудың әрбір фазасында қолайлы, оң жағына өзгерту мақсатында нақты бастапқы, аралық және қорытынды жағдайларға тиімді әсер етуге мүмкіндік беретін іс-шаралар кешенін әзірлеу және нақты уақыт режимінде іске асыру маңызды.

Түрлі жағдайларды алдын ала пысықтау терроризм актісін жасау қаупі туындаған кезде білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен білім алушыларының іс-қимыл алгоритмін, оның ішінде әдеттегі экстремалды жағдайлардағы іс-қимылдарды реттейтін мекенжай нұсқаулықтары мен жадынамаларды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Білім беру ұйымдарының терроризмге қарсы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды іске асыру жауапкершілігі Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқық актілерінде белгіленген құзырет шегінде олардың басшыларына жүктеледі.

3. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шаралар олардың туындау ықтималдығы мен олардан келтірілуі мүмкін залалды ескере отырып жүргізіледі.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды орындау Білім беру ұйымдарының басшыларына олардың заңда және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген құзыреті шегінде жүктеледі.

2-тарау. Білім беру ұйымы қызметкерлерінің, білім алушылар мен тәрбиеленушілерінің ғимаратта және оның аумағында терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған кездегі іс-қимыл тәртібі

4. Тәртіп қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің іс-қимылдарын жүйелейді және үндестіреді, оның ішінде білім беру ұйымында және оның аумағында терроризм актісінің жасалу қаупі туындаған кезде ата-аналарды хабардар етуді көздейді.

Осы Алгоритммен ұйғарылатын іс-әрекеттерді білім беру ұйымының басшысы әрбір қызметкерге, педагогке, білім алушыға және ата-анаға (заңды өкілге) жеткізуге тиіс.

5. Алгоритмнің мақсаты – білім беру ұйымының әкімшілігі мен педагогикалық ұжымына террористік сипаттағы төтенше және төтенше жағдайға барынша тез бағдарлануға және әрекет етуге көмектесу.

6. Білім беру ұйымында терроризм актісін жасау қауіпі туындаған кезде жедел іс-қимыл жасауға негіз болуы мүмкін:

- қызметкерлердің, педагогтердің, білім алушылардың немесе тәрбиеленушілердің кез келгенінің күдікті пәнді анықтауы;
- білім беру ұйымына қауіп-қатердің телефон арқылы немесе жазбаша түрде түсуі;
- білім беру ұйымының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушыларына және тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау болып табылады;
- террористердің қызметкерлерді, педагогтарды және білім алушыларды кепілге алуы және/немесе ұйымның ғимаратында немесе оның аумағында болуы.
- террористің білім беру ұйымына шабуылы.

7. Жоғарыда санамаланған барлық жағдайларда білім беру ұйымының басшылығы болған жағдай туралы дереу хабарлайды:

- 102 ішкі істер органдарының арнасына, «112» бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне;
- білім бөлімінің басшысына.

1-параграф. Күдікті затты табу

8. Күдікті зат деп күдікті дыбыстар (*шертулер, сағаттың тықылы және т.б.*) және ерекше иістер (*бадам, хлор, аммиак*) шығаратын иесіз сөмкелер, пакет, жәшік, қорап, шығыңқы сымдары, жіптері, электр таспасы бар ойыншықтар. Мұндай зат жарылғыш немесе улы химикатты заттармен (УХЗ) немесе биологиялық агенттермен (*қауіпті инфекциялардың қоздырғыштары, мысалы, күйдіргі, шешек, туляремия және т. б.*) толтырылуы мүмкін.

9. Қауіпті немесе күдікті затты тапқан адамдар дереу ішкі істер органдарының «102» арнасына немесе «112» (*егер ол тәрбиеленуші немесе білім алушы болса, онда тәрбиешіге немесе сынып жетекшісіне*) бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне хабарлауға және шұғыл ден қою күштері келгенге дейін заттан қауіпсіз қашықтықта болуға және болған жағдайға қатысты айғақтар беруге дайын болуға міндетті.

10. Басшының іс-әрекеті:

- қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету үшін білім беру ұйымының тұрақты қызметкерлері қатарынан қоршауды шығару;
- шұғыл ден қою қызметтерінің (ішкі істер органдарының бөлімшелері, жедел медициналық көмек қызметтері, өрт сөндіру есептоптары, жедел-құтқару қызметтері) қауіпті немесе күдікті зат табылған жерге кедергісіз кіру мүмкіндігін қамтамасыз етуге міндетті;
- эвакуациялау жоспарына сәйкес білім алушылар мен білім беру ұйымының қызметкерлерді эвакуациялау үшін шаралар қабылдасын.

11. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

- білім беру ұйымының әкімшілігіне (телефон арқылы) және ғимаратқа ешкімді жібермеуге (олар келгенге дейін) хабарлау;

- білім алушыларды және тәрбиеленушілерді осы пәннен қауіпсіз қашықтыққа ауыстыру (100 м-ден жақын емес), жақындамау, ұстамау, ашу және олжаны ауыстырмау;
- күдікті затты тапқан адамдарға шұғыл ден қою күштері келгенге дейін қауіпсіз қашықтықта болуға және болған жағдайға катысты айғақтар беруге дайын болуға тиіс;
- иесіз қалған заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналадағылардан сұрау;
- радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тарту;
- мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын белгілеу;
- қауіпті аймаққа іргелес аумақтан білім алушыларды және тәрбиеленушілерді ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз етуге көмектесу;
- қажет болса, қорғауды қамтамасыз ететін заттарға (*ғимараттың бұрышына, бағанға, қалың ағашқа, автокөлікке және т. б.*) жасырынып, бакылау жасаңыз;
- объектіден шығу, мүмкін болмаған жағдайда-күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

12. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеңіз, қандай жағдайда да білім беру ұйымының педагогтері мен қызметкерлерін тыңдаңыз;
- табылған затты ұстамаңыз, ашпаңыз және орнынан жылжытпаңыз;
- қажет болған жағдайда қорғауды қамтамасыз ететін заттардың артына тығылыңыз (*ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік және т. б.*);
- объектіден шығу, мүмкін болмаған жағдайда-күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

13. Білім беру ұйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- күдікті затты ұстауға, жақындауға, жылжытуға болмайды;
- иесіз қалған заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналадағылардан сұрау;
- радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тартуға;
- мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын белгілеу;
- ішкі істер органдарының «102» арнасына немесе «112» бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне және білім беру ұйымдарына күдікті заттың табылғаны туралы дереу хабарлау;
- күдікті заттың сыртқы түрін және оның анықталу мән-жайын сипаттауға дайын болу;
- дүрбелең туғызбау үшін не болғанын білу керек адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламаңыз;
- күдікті зат пен қауіпті аймаққа бөгде адамдардың кіруін шектеуді қамтамасыз ету;
- қауіпті аймаққа іргелес аумақтан адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз ету;

- кажет болса, корғауды қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автомобиль және т.б.) жасырынып, бақылау жасаңыз. Жарылғыш құрылғы (ЖҚ) немесе ЖҚ ұқсас зат табылған кезде эвакуация мен коршаудың ұсынылатын аймақтары:

- РГД гранатасы – 5-50 м;
- Анар Ф-1-200 м;
- салмағы 200 г тротил шашкасы - 45 м;
- жару құрылғысы - 200 м кем емес;
- сыра банкі 0,33 л - 60 м;
- дипломат (кейс) – 230 м;
- жол чемоданы - 350 м;
- жеңіл автомашина-кемінде 600 м;
- шағын автобус-920 м;
- жүк машинасы (фургон) – 1240 м.

2-параграф. Білім беру ұйымына телефон арқылы қауіптің түсуі

14. Қазіргі уақытта телефон жарылғыш құрылғылар туралы, адамдарды кепілге алу, бопсалау және бопсалау туралы ақпаратты қамтитын хабарламалардың негізгі арнасы болып табылады. Мұндай сигналды назардан тыс қалдырмаңыз.

Әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға тырысыңыз және оны қағазға бекітіңіз. Сөйлесу фактісі мен оның мазмұны туралы таратпаңыз, ақпаратқа ие адамдардың санын барынша шектеңіз.

15. Телефон арқылы қауіп-қатер алушының іс-әрекеті (басшы, қызметкер, педагог, білім алушы):

Әңгіме барысында қоңырау шалушының жынысын, жасын және сөйлеу ерекшеліктерін белгілеңіз:

- дауыс (қатты немесе ақырын, төмен немесе жоғары),
- сөйлеу қарқыны (жылдам немесе баяу),
- айтылу (айқын, бұрмаланған, кекіру, сыбырлап, екпінмен немесе диалектімен),
- сөйлеу мәнері (кисынды сөздер, орынсыз сөйлеу).

Міндетті түрде дыбыстық фонды белгілеңіз (автомашиналардың немесе теміржол көлігінің шуы, теле - немесе радиоаппаратураның дыбысы, дауыстар, басқалар).

Қоңыраудың сипатын белгілеңіз-қалалық немесе қалааралық.

Әңгіменің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын белгілеуді ұмытпаңыз.

Қалай болғанда да, әңгіме барысында келесі сұрақтарға жауап алуға тырысыңыз:

- бұл адам қайда, кімге, қандай телефон арқылы қоңырау шалады?
- ол қандай нақты талаптар қояды?

- ол жеке талап қояды, делдал ретінде әрекет ете ме, әлде қандай да бір адамдар тобын білдіре ме?

- ол қандай шарттарда немесе олар ойдан бас тартуға келіседі?

- онымен қалай және қашан байланысуға болады?

- сіз бұл қоңырау туралы кімге хабарлай аласыз немесе хабарлауыңыз керек?

Сіз және сіздің басшылығыңыз шешім қабылдау немесе қандай да бір іс - әрекет жасау үшін қоңырау шалушыдан мүмкін болатын ең ұзақ уақытқа жетуге тырысыңыз.

Мүмкіндігінше, сөйлесу барысында ол туралы Ішкі істер органдарының 102-арнасына немесе «112» бірыңғай кезекші - диспетчерлік қызметіне және ұйым басшылығына, егер жоқ болса-әңгіме аяқталғаннан кейін дереу хабарлау керек.

3-параграф. Білім беру ұйымына қауіптің жазбаша нысанда түсуі

16. Қауіптер жазбаша түрде білім беру ұйымына пошта арқылы да, әртүрлі анонимді материалдарды (жазбалар, магниттік ақпарат тасымалдағыштарындағы ақпарат және т.б.) табу нәтижесінде де түсуі мүмкін.

17. Қауіп-қатер алушының жазбаша нысандағы іс-әрекеті (басшы, қызметкер, педагог, білім алушы):

Алғаннан кейін мұндай құжатты, хабарласушымен барынша сақ болыңыз. Мүмкіндігінше оны таза, тығыз жабылған пластик пакетке салыңыз да, бөлек қатты қалтаға салыңыз.

Оған саусақ іздерін қалдырмауға тырысыңыз.

Егер құжат конвертте келіп түссе – оны тек сол немесе оң жағынан ашып, шеттерін қайшымен мұқият кесіңіз.

Барлығын сақтаңыз: мәтіні бар құжаттың өзі, кез келген тіркеме, конверт және қаптама-ештеңені тастамаңыз.

Құжаттың мазмұнымен таныс тұлғалар тобын кеңейтпеңіз.

102 ішкі істер органдарының арнасына немесе «112» бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне дереу хабарлау қажет.

4-параграф. Білім беру ұйымының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау

18. Қызметкерлерге, педагогтерге, білім алушылары мен тәрбиеленушілерге қарулы шабуыл жасалған кезде өзін-өзі оқшаулау үшін шаралар қабылдау, қауіпті аймақтан дереу шығу, сондай-ақ ішкі істер органдарының «102» арнасына немесе «112» бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне хабарлау қажет.

Жасырынып, террористердің кетуін күтіңіз және мүмкін болған жағдайда ғимараттан шығыңыз.

19. Басшының іс-қимылы:

- қарулы шабуылдың фактісі мен мән-жайлары туралы Құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды дереу хабардар ету;
- объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жұмысты ұйымдастыру (*эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау, объектідегі тосын жағдай туралы хабарлау және т. б.*);
- терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимыл жасау.

20. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

- жағдайды бағалаңыз, білім алушылармен бірге ғимараттан қалай кететінін туралы нақты жоспар жасаңыз;
 - егер оқушылармен бірге қауіпсіз эвакуациялануға мүмкіндік болса, ғимараттан шығыңыз;
 - заттар мен сөмкелерді қалдырыңыз;
 - қолыңызды жасырманыз, олар көрініп тұруы керек.
- Егер ғимараттан шыға алмаған жағдайда:
- кабинеттен, топтан жылдам шығып, дәліздегі барлық білім алушылар, тәрбиеленушілер мен қызметкерлерді өз кабинетіңізге бағдар беру;
 - сізге таныс емес немесе кіруге рұқсаты жоқ ересектерді кабинетке немесе топқа жібермеу;
 - есікті мықтап жабыңыз, мүмкіндігінше кілтпен;
 - терезелерді жабыңыз, барлық перделерді түсіріңіз немесе жабыңыз;
 - шабуылдаушы оларды есікке қарап көре алмайтындай етіп білім алушыларды қабырғаға тұрғызыңыз;
 - білім алушылар мен тәрбиеленушілерге «Қауіпсіз бұрыш» табыңыз;
 - жарықты сөндіріп және компьютерлердің мониторларын өшіріңіз, ұялы телефондарды дыбыссыз сигналға қойыңыз;
 - білім алушылар мен тәрбиеленушілер үшін тыныштықты қамтамасыз ету;
 - қатысу парағын толтырыңыз (дәліздерден кірген білім алушылар мен тәрбиеленушілерді тізімдеңіз (жоғарыда көрсетілгендей) және осы сыныпта болуы керек, бірақ жоқ болған білім алушылардың тізімін жасаңыз.

Ескерту: шамдарды өшірмес бұрын, барлық қызметкерлер сабаққа қатысу журналын тауып, қолында ұстауы керек. Бұл қажет болған жағдайда барлық білім алушылар мен тәрбиеленушілерді эвакуациялауға көмектеседі.

- спорт залындағы білім алушыларды шешінетін бөлмеге ауыстырып, барлық есіктерді құлыптап, қауіпсіз орын табу керек;
- асханалардағы білім алушыларды жақын сыныптарға көшіру қажет;
- егер қызметкерлер мен білім алушылар білім беру ұйымының ғимаратынан тыс жерде болса, олар тоқтап, құлап, қозғалмауы керек;
- егер қызметкерлер, білім алушылар және тәрбиеленушілер дәретханада болса, олар кабинетті жауып, жарықты сөндіруі керек;
- дәліздегі барлық адамдар дереу жақын сыныпқа көшіп, жарықты сөндіруі керек;
- медбикелер/асхана қызметкерлері/көмекші қызметкерлер өздері тұрған бөлмеде қалып, есіктерді жауып, жарықты сөндіруі керек;

Ескертпе: Әрбір қызметкер мен білім алушы мекемеде қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қатысты кемшіліктер мен бұзушылықтарды анықтаған кезде бұл туралы мектеп директорына немесе оның қауіпсіздік жөніндегі орынбасарына дереу хабарлауға міндетті.

4 тарау. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кездегі білім беру ұйымы қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі

1-параграф. Өрттің (жарылыстың) пайда болуы

50. Білім беру ұйымының аумағында өрттің (жарылыстың) пайда болу себептері:

- электр жабдықтарының ақаулығы;
- өрт қауіпсіздігін сақтамау;
- көрші объектілердегі апат;
- сөндірілмеген от қалдықтары;
- жанар-жағар май сіңген шүберек;
- жер сілкінісі (қайталама факт);
- атмосферадағы найзағай құбылыстары және т. б.

51. Білім беру ұйымы басшысының іс-әрекеті:

- бұл туралы Мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - МӨҚ) 101 нөмірі бойынша телефон арқылы немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;
- адамдарды құтқару және эвакуациялау, өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен сөндіру және материалдық құндылықтарды сақтау бойынша қолдан келетін шараларды қабылдау;
- өртке қарсы автоматты қорғау жүйелерінің жұмысқа қосылуын тексеру (өрт кезінде адамдарды хабардар ету);
- қажет болған жағдайда электр энергиясын өшіру (өрттен қорғау жүйелерін қоспағанда), желдету жүйелерінің жұмысын тоқтату;
- ғимарат үй-жайларында өрттің және түтіннің пайда болуын болдырмауға ықпал ететін басқа да іс-шараларды орындау;
- МӨҚ бөлімшесі келгенге дейін өрт сөндіру бойынша жалпы басшылықты жүзеге асыру (объектінің өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып);
- өрт сөндіруге қатысатын қызметкерлердің қауіпсіздік талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;
- МӨҚ бөлімшелерінің кездесуін ұйымдастыру және өрт ошағына кіру және өртке қарсы сумен жабдықтау үшін ең қысқа жолды таңдауға көмек көрсету.

Өрт сөндіру бөлімшесі келгеннен кейін білім беру ұйымының басшысы өрт сөндіру басшысын объектінің, іргелес құрылыстар мен құрылыстардың конструкциялық ерекшеліктері, сақталатын заттардың саны мен өрт қауіпті қасиеттері және өртті ойдағыдай жою, қауіпсіздік үшін қажетті басқа да мәліметтер туралы хабардар етуге міндетті.

52. Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтер):

- объектінің мекенжайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, өзінің тегі мен лауазымын атай отырып, басшылыққа, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі-МӨК) 101 нөмірі бойынша немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;
- сабақты тоқтату, электр аспаптары мен жабдықтарды тоқтан ажырату, жарықты сөндіру және терезелерді жабу;
- қатты түтіндеген жағдайда білім алушыларға кабинетте бар қорғау құралдарын беруге;
- сабырлық пен ұстамдылықты сақтай отырып, үрейленуге жол бермей, өрт кезінде эвакуацияның бекітілген жоспарына сәйкес оқушыларды бірінші қабатқа және одан әрі мектептен негізгі немесе қосалқы шығуға шығару;
- мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;
- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға мектепке кіру орындарын көрсету, өрт гидранттарының люктерін орналастыру, эвакуациялау жоспары мен өрт шыққан жерді жоспарда көрсету;
- журнал бойынша білім алушыларды көшіруді жүзеге асыру, оның нәтижелері туралы білім беру ұйымының басшысына баяндау және ата-аналарды хабардар ету;
- тәрбиеленушілерді киіндіріп, топтан шығарады, қонырау салады.

53. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- өрт туралы дабылды естіген білім алушылар оқытушының нұсқауы бойынша эвакуациялау жоспарына сәйкес кабинет пен ғимараттан шығуы тиіс;
- эвакуациялау барысында үрейленбеу және итермеу;
- қатты түтіндеген кезде тыныс алу органдарын қорғау құралдарын пайдалану міндетті;
- эвакуациялау жоспарында көрсетілген бір жиын орнына жиналуға асықпай;
- жанында отырған сыныптасы жиын орнында болмаған жағдайда, дереу педагогке немесе білім беру ұйымының қызметкеріне хабарлаңыз.

54. Білім беру ұйымының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-қимылы:

- объектінің мекенжайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, өзінің тегі мен лауазымын атай отырып, басшылыққа, сондай-ақ мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі-МӨК) 101 нөмірі бойынша немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;
- объектіні хабардар ету жүйесін іске қосу және тұтану туындағаны туралы хабарлау;
- объектінің әрбір бөлігінде адамдардың бар-жоғын тексеріп, адамдарды объектіден уақтылы эвакуациялауды бастау;
- өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;
- мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;